

Sygnatura akt XVIII C 3428/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 7 grudnia 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Krzysztof Kurosz

Protokolant: Anna Dudek

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2016 r. Łodzi

na rozprawie sprawy z powództwa Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W.

przeciwko A. Z.

- o zapłatę 3053,74 zł

1. oddała powództwo;

2. zasądza od Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. na rzecz A. Z. kwotę 1.217 zł (tysiąca dwustu siedemnastu złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

XVIII C 3428/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 marca 2016 roku powód Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. Z. kwoty 3053,74 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że dochodzona wierzytelność wynika z zawartej w dniu 10 kwietnia 2009 roku przez pozwanego z (...) Agricole (poprzednio (...) Bank S.A.) umowy bankowej numer (...). Powód nabył w drodze cesji z dnia 27 września 2013 roku od (...) Agricole (poprzednio (...) Bank S.A.) wierzytelności przysługujące cedentowi wobec jego pożyczkobiorców, w tym wobec pozwanego.

/pozew k. 2-5/

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany podniósł zarzut przedawnienia.

/sprzeciw k. 24 - 25/

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu w dniu 10 kwietnia 2009 roku została zawarta przez pozwanego A. Z. z (...) Bank (...) S.A. (poprzednio (...) Bank S.A.) umowa bankowa (...) (umowa pożyczki gotówkowej).

/okoliczność niesporna, umowa k. 43 - 46/

(...) Bank (...) S.A. jest następcą prawnym (...) Bank S.A.

/okoliczność niesporna/

Poprzednik prawny powoda ((...) Bank S.A.) wystawił przeciwko pozwanemu bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 26.6.2012 r. Postanowieniem z dnia 11.2.2013 r. nadano mu klauzulę wykonalności.

/okoliczność niesporna, bte k. 48, post. k. 51/

Powód nabył wierzytelność wobec pozwanego na skutek umowy przelewu z dnia 27 września 2013 r.

/umowa cesji wraz z załącznikiem k. 9 – 13/

Postępowanie egzekucyjne w sprawie z wniosku (...) Bank (...) S.A. przeciwko A. Z. zostało umorzone postanowieniem z dnia 13.2. 2014 r. na skutek cofnięcia wniosku przez wierzyciela.

/postanowienie k. 53/

W dniu 21 marca 2016 r. został wystawiony przez stronę powodową wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego, stwierdzający istnienie w dokumentacji rachunkowej funduszu zobowiązania pozwanego w wysokości 3.053,74 zł wynikającej z umowy pożyczki nr (...).

/okoliczność niesporna, wyciąg k. 8/

Sąd dokonał ustaleń faktycznych opierając się na złożonych do akt sprawy dokumentach, a także uwzględniając okoliczności bezsporne, wynikające z twierdzeń strony powodowej, nie kwestionowanych w sposób konkretny przez stronę pozwaną.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako niezasadne podlega oddaleniu w całości z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia.

Powód wywodzi swoje roszczenie z umowy bankowej zawartej przez (...) Bank S.A. – jako przedsiębiorcą – z pozwanym A. Z. – jako konsumentem.

Powód dochodzi roszczenia jako nabywca wierzytelności. Wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (art. 509 § 1 k.c.).

W niniejszej sprawie istotna była kwestia ewentualnego przerwania biegu przedawnienia na skutek złożenia wniosku.

Problem w tej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy doszło do przerwania biegu przedawnienia na skutek złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu i ewentualnemu wszczęciu postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu, jak również to, czy na przerwanie biegu przedawnienia z tego tytułu może się powołać nabywca wierzytelności nie będący bankiem.

W kilku wydanych przez siebie orzeczeniach Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił początkowo swoje jednolite stanowisko, iż nabywca wierzytelności, nie będący bankiem, korzysta ze skutków przerwania biegu przedawnienia roszczenia, dokonanych na skutek wszczęcia egzekucji przez bank (poprzednika prawnego).

Przyjęto tak m.in. w wyroku SO w Łodzi w sprawie III Ca 1711/15 oraz III Ca 1372/15. Zwłaszcza w pierwszym z przytoczonych orzeczeń przytoczono szereg rzeczowych i przekonujących argumentów na rzecz tezy, iż „skutkiem przelewu jest nabycie wierzytelności w dotychczasowym kształcie” – a zatem przedawnionej lub nieprzedawnionej.

IV.

Stanowisko to uległo zmianie na skutek krystalizującej się linii orzecniczej SN, zapoczątkowanej w części wyrokiem SN z dnia 19 listopada 2014 roku w sprawie II CSK 196/14, LEX nr 1622306. Wyrok ten dotyczył sprawy, w której cofnięto wnioski o egzekucję i w której nie doszło do umorzenia postępowania egzekucyjnego z powodu bezskuteczności egzekucji.

We wspomnianym uzasadnieniu SN podkreślono, iż:

„1. Do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności, niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których/przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdolna do przerwania przedawnienia, została dokonana.

2. Po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo (art. 124 k.c.) jednak w tych samych granicach podmiotowych (wynikających z tytułu wykonawczego), co wynika z istoty przedawnienia. Brak więc podstaw do twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel.”

W ocenie Sądu sformułowanie tezy w sposób ogólny, oderwany od przyczyny umorzenia postępowania egzekucyjnego, stanowi zapoczątkowanie linii orzecniczej, łagodzącej kryteria przedawnienia w obrocie konsumenckim (okoliczność ta – co trzeba przyznać – została zakwestionowana w uzasadnieniu Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie III Ca 1711/15). Orzeczenie SN dotyczyło skutków materialnoprawnych złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji, lecz w uzasadnieniu wyroku SN zajął stanowisko mające o wiele szersze znaczenie. W uzasadnieniu wyroku wyrażono pogląd, że w postępowaniu egzekucyjnym „przerwanie przedawnienia następuje pomiędzy stronami postępowania o ile z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane. Pogląd ten wydaje się w ocenie Sądu logiczny i w pełni zrozumiały, zwłaszcza przy uwzględnieniu faktu, iż banki (do dnia 1 sierpnia 2016 r.) korzystają ze szczególnej ochrony prawnej w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego. Jednocześnie ochrona ta nie rozciąga się na inne podmioty, w tym również nabywców wierzytelności, pierwotnie przysługujących bankowi. Brak podstaw do uznania by nabywca wierzytelności, nie będący bankiem, miał korzystać z dobrodziejstw (...) (w tym również dobrodziejstwa w postaci przerwania biegu przedawnienia jedynie na skutek złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności).

Po raz drugi w niniejszej sprawie bieg terminu przedawnienia – ale tylko wobec banku - został przerwany na skutek złożenia wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z powodu cofnięcia wniosku

W uchwale SN z dnia 19 lutego 2015 roku, III CZP 103/14, LEX nr 1643191) przyjęto, iż umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela – banku, prowadzącego egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności – niweczy skutki przerwy biegu przedawnienia spowodowanego złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji. Argumentując swoje stanowisko SN przyjął, iż wniosek wierzyciela o umorzenie egzekucji, na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. powoduje sankcje przewidziane w art. 203 § 2 zd. 1 k.p.c. Oznacza to, iż zrównany jest z cofnięciem pozwu, a zatem nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa (złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji). Przewidziane w art. 203 § 2 k.p.c. zastrzeżenie ma na celu przede wszystkim zapobieżenie możliwości manipulowania przez powoda terminami przedawnienia roszczenia. Brak tego przepisu doprowadziłby do tego, że powód mógłby wielokrotnie składać pozew i cofać go ze skutkiem przewidzianym w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w postaci przerwania biegu przedawnienia roszczenia. Racja przyjęcia takiego rozwiązania i dążność do przeciwstawienia się możliwym nadużyciom jest tym bardziej uzasadniona na gruncie postępowania egzekucyjnego, w którym chodzi o zastosowanie wobec dłużnika środków przymusu. Prowadzi to do wniosku, że w postępowaniu egzekucyjnym ma, na podstawie art. 13 § 2 k.p.c., odpowiednie zastosowanie art. 203 § 2 zd. 1 k.p.c., co oznacza, że umorzenie tego postępowania niweczy przerwę przedawnienia spowodowaną jego wszczęciem.

Przywołanie niniejszego orzeczenia (które przecież dotyczyło innej podstawy umorzenia egzekucji – cofnięcia wniosku) jest o tyle istotne, iż i w tym orzeczeniu przejawia się linia orzecznicza SN, łagodząca sytuację dłużników – konsumentów w relacjach z funduszami sekurytyzacyjnymi. Wprawdzie w niniejszej sprawie – wobec banku doszło do przerwania biegu przedawnienia – bo bank nie cofnął wniosku o wszczęcie egzekucji – tym niemniej, z uwagi na przywołane wcześniej orzeczenie SN z 19 listopada 2014 r. (II CSK 196/14), stwierdzić należy, iż skutki przerwania biegu przedawnienia następowały tylko w relacjach bank – konsument. Skoro bowiem nabywca wierzytelności nie będący bankiem nie może wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności i powinien uzyskać odrębny sądowy tytuł egzekucyjny (uchwała SN z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC 2005/6/98), to nie może on korzystać ze skutków postępowania, w którym nie mógłby wziąć udziału. Jak bowiem zauważył SN w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r. fundusz sekurytyzacyjny, nabywający wierzytelność od banku, nie ma uprawnienia do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania.

Podsumowując: przerwanie biegu przedawnienia roszczeń banku na skutek złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nie odnosi skutku wobec nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem. Nabywca wierzytelności nie może bowiem odnosić korzyści z tej części postępowania egzekucyjnego, w której nie może być stroną. Jest to wyjątek od zasady, iż zmiana podmiotowa po stronie wierzyciela nie wpływa na przedawnienie roszczenia.

V.

Jak już zostało wskazane, pogląd o tym, iż z wyroku SN w sprawie II CSK 196/14 wynika, iż niezależnie od przyczyny umorzenia postępowania egzekucyjnego, toczącego się na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności – nabywca wierzytelności niebędący bankiem, nie korzysta ze skutków przerwania biegu przedawnienia – zaczął funkcjonować w różnych sądach powszechnych.

1.I tak w wyroku Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 13 sierpnia 2015 r. w sprawie I C 987/14 ((...) I_C_ (...) _2014_Uz_2015-08-13_001), które dotyczyło identycznego jak w niniejszej sprawie problemu (umorzenie egzekucji na skutek bezskuteczności egzekucji) przyjęto, iż:

„ Po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczyna bieg na nowo (art. 124 k.c.) jednak w tych samych granicach podmiotowych (wynikających z tytułu wykonawczego). Brak więc podstaw do twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel (tak SN w wyroku z dnia 19 listopada 2014 roku, sygn. II CSK 196/14, Lex nr 1622306).

Konkludując: cesjonariusz nabywający wierzytelność objętą tytułem wykonawczym nie może korzystać z przerwy przedawnienia, jaką spowodował wniosek cedenta o wszczęcie egzekucji.”

2. Z kolei w wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 4 grudnia 2015 r. w sprawie II Ca 1199/15 ((...) _II_Ca_ (...) _2015_Uz_2015-12-04_001) przyjęto, iż

„(...) z racji następstwa prawnego o którym mowa, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. W efekcie skutki, jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego, odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona.

Brak jest więc podstaw do twierdzenia, iż przerwa biegu przedawnienia trwa do zakończenia tego postępowania poprzez jego umorzenie przez komornika z korzyścią dla cesjonariusza wierzytelności, a więc podmiotu pozostającego poza tym postępowaniem.

W takiej sytuacji przyjąć należy upadek przerwy biegu przedawnienia spowodowanej wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące egzekucji jedynie w art. 826 k.p.c. stanowią o skutkach umorzenia postępowania egzekucyjnego wskazując, że umorzenie takie uchyla dokonane czynności egzekucyjne, ale nie pozbawia wierzyciela możliwości wszczęcia ponownej egzekucji. Regulacja ta nie rozstrzyga więc o skutkach materialnoprawnych umorzenia postępowania egzekucyjnego ale przyjąć należy, że po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo (art. 124 k.c.), ale w tych samych granicach podmiotowych (wynikających z tytułu wykonawczego), co wynika z istoty przedawnienia.”

3. W wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 czerwca 2015 r. w sprawie I ACa 693/14 ((...).sa.gov.pl/content/\$ (...)_I_ACa_ (...)_2014_Uz_2015-06-26_001) po prostu przyjęto, iż w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego, np. również w wypadku stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, (niezależnie od przyczyn umorzenia):

„po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo (art. 124 k.c.) jednak w tych samych granicach podmiotowych (wynikających z tytułu wykonawczego). Zdaniem Sądu Najwyższego brak podstaw do twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel.”

VI. Ukoronowaniem zmiany orzecznictwa, a zwłaszcza orzecznictwa SN była uchwała SN z dnia 29 czerwca 2016 r. (III CZP 29/16) sformułował pogląd, iż „Nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.).”

VII.

Pogląd ten został następnie rozwinięty w uchwale SN z dnia 26 października 2016 r. w sprawie III CZP 60/16. Wprawdzie SN odmówił podjęcia uchwały ale w uzasadnieniu jednoznacznie wskazał, że reguła zgodnie z którą cesjonariusz nabywa wierzytelność w takim kształcie w jakim przysługiwała ona zbywcy, w tym również w odniesieniu do przedawnienia, „nie mają jednak zastosowania do przerwy biegu przedawnienia, która została spowodowana dochodzeniem roszczenia na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego” – z powołaniem się na uchwałę SN z dnia 29 czerwca 2016 r. (III CZP 29/16).

VIII.

Ostatecznie i Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał zmiany swojego stanowiska. W wyroku z dnia 12 października 2016 r. w sprawie III Ca 1249/16 SO w Łodzi przyjął, że:

„nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje przecież jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności, wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne. Dodać w tym miejscu można, że nabywca wierzytelności nie będący bankiem powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, nadanie bowiem bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności nie będącemu bankiem nie jest dopuszczalne (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC z 2005 r. Nr 6, poz. 98). Tak więc, z racji następstwa prawnego o którym mowa, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. Konkludując stwierdzić zatem należy, że skutki jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona.

Art. 124 kc stanowi, że po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, a w razie przerwania przedawnienie przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub

egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Oznacza to, że przez czas trwania tego postępowania bieg przedawnienia, z korzyścią dla wierzyciela, pozostaje zwieszony. W postępowaniu egzekucyjnym chodzi o wierzyciela wymienionego w tytule wykonawczym.

Cesjonariusz nie może korzystać z przerwy przedawnienia, jaką spowodował wniosek cedenta o wszczęcie egzekucji.

IX.

Z przytoczonych orzeczeń wynika jednoznacznie, że kwestię przedawnienia roszczenia i stanu wierzytelności, stwierdzonej bankowym tytułem egzekucyjnym (co podkreślono jednoznacznie w wyroku SO w Łodzi w sprawie III Ca 1249/16 należy oderwać od kwestii wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Skoro SO w Łodzi podkreśla, że nabywca wierzytelności stwierdzonej (...) i tak musi uzyskać własny tytuł a jednocześnie nie może powoływać się na przerwanie biegu przedawnienia w stosunku do wierzyciela wymienionego w innym tytule wykonawczym będącym (...), to uznać należy, że w toku postępowania dowodowego wystarczające jest ustalenie kiedy nastąpiło nadanie klauzuli wykonalności (...) (bo można ją było nadać na wierzytelność nieprzedawnioną).

W niniejszej sprawie niesporne jest, że klauzulę wykonalności nadano (...) postanowieniem z dnia 11.2.2013 r.

Skoro zaś pozew wniesiono w dniu 24.3.2016 r. to nie ulega wątpliwości, że roszczenie w chwili wniesienia pozwu było już przedawnione na skutek upływu terminu 3 letniego (który zresztą należałoby liczyć od daty wcześniejszej niż nadanie klauzuli – co najmniej od daty wystawienia bte – 26.6.2012 r. – gdyż wówczas stwierdzono w nim wymagalność roszczenia).

Dokładne ustalenie daty wymagalności jest zbędne. Skoro bowiem przy przyjęciu najbardziej korzystnej dla powoda wersji, iż wierzytelność stała się wymagalna tuż przed albo nawet dopiero w dniu nadania klauzuli (np. na skutek wypowiedzenia umowy bankowej), to wniesienie pozwu ponad 7 lat po tej dacie z pewnością mieści się w terminie 3 letnim przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Biorąc powyższe pod uwagę należało powództwo oddalić w oparciu o art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w tym sensie, iż przerwanie biegu przedawnienia na skutek złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności (...) a następnie wszczęcie egzekucji na podstawie takiego tytułu nie odniosło skutku wobec nabywcy wierzytelności nie będącego bankiem.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Na koszty procesu składały się koszty zastępstwa procesowego pozwanej w wysokości 1.217 zł.